

Bilaga 4-intervju med Adam Gardelin

Intervjun är genomförd skriftligen, innehållande nedskrivna frågor från mig till Gardelin om det berörda ämnet. Frågorna skickades skriftligen till Gardelin som sedan sände tillbaka sina svar på dessa. Intervjun ägde rum i januari 2020.

1.Hur gör du när du skapar/skriver? Har du någon metod? Beskriv.

Jag har väldigt svårt för att beskriva min arbetsprocess på ett så här konkret sätt. Jag jobbar väldigt intuitivt och försöker försätta mig själv i ett kreativt flöde när jag skriver. Sådant är svårt att analysera av den som är mitt i det. Jag följer ingen checklista med punkter som ska bockas av. Men med det sagt så har jag en stor kunskap om de dramaturgiska ramarna och regler som finns.

Allt är en kombination av att jag har sett en hel del scenkonst, att jag har spelat mycket teater och att jag har gått en dramatikerutbildning där jag har lärt mig skrivandets grunder.

Dessutom fick jag i tidig ålder möjlighet att skriva pjäser till olika teatergrupper på min lokala kulturskola och under senare år drev jag en scenkonstfestival på en teater i Stockholm, där jag fick chansen att producera flera egenskrivna verk.

Det allra svåraste är att börja, men när jag väl kommer över den tröskeln och sätter igång brukar orden alltid komma. Jag är även en mästare på att skriva om. Bara jag får ur mig en grogrund så älskar jag att bearbeta och förfina mina texter. Sen är konsten att släppa taget och våga säga att någonting är färdigt.

2.Vad tycker du definierar/är specifikt för den form du skriver i (dramatisk text)?

Dramatisk text är något som levandegörs av skådespelare på en scen. Till skillnad från en skönlitterär text så är dess syfte inte att avnjutas av en enskild läsare, utan att upplevas av en publik. Orden som står på papperet är bara språngbrädan för de levande situationer som ska uppstå mellan aktörerna framför publikens ögon.

3.Finns det några regler inom denna form av skrivande? Om ja, vilka? Motivera gärna. Om nej, hur kan en då veta skillnaden mellan olika textformer ex. skönlitterär och dramatisk text?

Det finns en uppsjö av olika dramaturgiska strukturer och mallar som används för att skriva dramatik. Dramatiker har använt olika formler i olika tider, men grunden är ofta den samma.

Det mesta härstammar från det grekiska dramat, men har utvecklats och förfinats genom århundradena.

När det kommer till att skriva musikal finns det också en rad formler att utgå ifrån. Det är viktigt att hitta balans mellan sång och talad dialog. Min åsikt är att musikal är som bäst när musiken och sångerna för handlingen vidare lika mycket (om inte mer) som dialogen.

4.Hur överför du skönlitterär text till dramatik?

Som jag var inne på tidigare så är skönlitterär text skriven för att konsumeras av en ensam läsare. Det innebär att det är lättare att stanna kvar i en tanke, dra ut på en formulering och beskriva saker och ting på ett väldigt detaljerat och utförligt sätt. Det går även att vara okronologisk och styrsellös på ett mycket smidigare vis. Men när en sådan text ska levandegöras på en scen så behövs struktur.

När jag skrev musikalen ”Pojkarna”, som är baserad på Jessica Schiefauers roman med samma namn, fick jag börja med att specificera vilka som var de viktigaste situationerna i berättelsen. Sen byggde jag min egen historia kring dessa situationer.

Som exempel sträcker sig handlingen i boken över en lång tidsperiod och har en ramberättelse som utspelar sig många år efter kärnhistorien, men jag valde att låta musikalen utspela sig under åtta dagar. I boken anordnar huvudpersonerna maskerader vid flera tillfällen, men jag kondenserade det till en enda maskerad. Vissa av situationerna i boken utspelar sig med några dagars mellanrum, men jag valde att låta det ske under samma tillfälle. Och några av sekvenserna i musikalen tog jag mig full konstnärlig frihet att skapa helt på egen hand.

5.Vad skulle du ge för råd till någon som vill börja skriva?

Mitt råd är: Börja skriva! Det är alltid det som är svårast - att börja. Tillåt dig att vara en fritt skapande konstnär och släng ur dig all möjlig skit, utan att värdera det! Sen när du har fått fram en mängd material kan du visa det för andra, ta emot feedback och börja bearbeta det du har skrivit. Det är alldeles för många som säger sig själva innan de ens har fått ner ett enda ord på papper.

Sen är det alltid bra att ha ett hum om de grundläggande dramaturgiska strukturerna, för att enklare kunna navigera i sitt skrivande.

6.Var hämtar du din lust och inspiration till skrivande?

Jag inspireras av begränsningar - att hitta kreativa lösningar i en given form och skapa vägar för att ta sig utanför boxen. Det är viktigt för mig att utgå från en stark grundidé. Den idén kan vara mer eller mindre välformulerad, men det måste alltid finnas en liten gnista som tändar inspirationslågan.

En tydlig deadline ska inte heller underskattas!

Ett urval av exempel: En kompis till mig nämnde att hon ville göra teater av en queer barnbok som hon just hade läst och vips så var jag där och gjorde en dramatisering.

Jag regisserade en musikalkonsert under Stockholm Pride som fick en jättedålig recension. Recensenten efterfrågade ett bättre porträtterande av lesbiska, vilket resulterade i att jag följande år skrev en musikal om en queerfeministisk kvinnodagsdemonstration.

En vän som jobbar som producent presenterade idén om att göra musikal av en queer ungdomsroman och utveckla verket tillsammans med musikalstudenter. Då var det bara att sätta igång att skriva!

Kort och gott: Utan en stark riktning för skrivandet är det svårt att nå fram till något mål!